

BEVEZETÉS

A biztosításokat – mint a legtöbb gazdasági természetű jogviszonyt – az adózási szabályok is érintik. Törvényben előírt tájékoztatói kötelezettségünknek eleget téve, az alábbiakban összefoglaltuk a 2014. január 1-jétől hatályos adózási szabályokat, ennek elolvasása azonban nem mentesíti a biztosítási jogviszony szereplőit az alól, hogy az adótörvények mindenkori hatályos rendelkezéseiről a tőlük elvárható módon maguk is tájékozódjanak.

1. ÉLET-, BALESET- ÉS BETEGSÉGBIZTOSÍTÁS

1.1. Adómentes biztosítói kifizetések

A magánszemély által kötött élet-, baleset- és betegségbiztosításból származó biztosítói kifizetés, ha az haláleseti, baleseti, betegségszolgáltatás.

Kifizető* által kötött élet-, baleset- és betegségbiztosításból származó biztosítói kifizetés:

- haláleseti szolgáltatás esetén,
- baleset- és betegségbiztosítás esetén, ha a biztosítói szolgáltatás nem jövedelempótló szolgáltatás (pl. egészségügyi szolgáltatási kiadások megtérítése, kritikus betegségek, rokkantsági állapot bekövetkezésekor teljesített biztosítási összeg), jövedelempótló szolgáltatások esetén (napi térítésként vagy az eltelt napok száma alapján meghatározott biztosítási összeg), ha nem haladja meg a jövedelem kiesés időszakára a napi 15 ezer forintot.

1.2. Adóköteles biztosítói kifizetések (egyéb jövedelem)

Kizárólag kifizető** által kötött vagy fizetett szerződések esetében, ha a díjat adómentesen számolták el:

- a) Kifizető* által kötött baleset- és betegségbiztosításból származó biztosítói kifizetés adóköteles, ha a jövedelempótló szolgáltatás összege meghaladja a napi 15 ezer forintot, a 15 ezer forint feletti rész a magánszemély adóköteles jövedelme, mely után a magánszemélyt 16%-os SZJA kötelezettség terheli. (A biztosítót 27%-os EHO fizetési kötelezettség terheli.)
- b) Egyéb jövedelme keletkezik a magánszemélynek akkor, ha szerződőként olyan kockázati** biztosításnak nem minősülő, határozatlan idejű, kizárólag halál esetére szóló életbiztosítást vásárol vissza, amelynek díját – részben vagy egészben – korábbi szerződőként az Art* szerint kifizetőnek minősülő adóalany (pl. munkáltató) fizette, és a kifizető által fizetett díj részben vagy egészben adómentesnek minősült. Jövedelem a biztosítói kifizetés, csökkentve a magánszemély által befizetett és/vagy a korábban leadózott biztosítási díjjal.

* A kifizető fogalmát az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) szabályozza.

** Kockázati biztosítás: az olyan személybiztosítás, amelynek nincs lejáratú szolgáltatása és visszavásárlási értéke. (Személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 3. § 91.pont)

A biztosító a hatályos rendelkezések szerint (a jövedelem 78%-a után) megállapítja és levonja a személyi jövedelemadó előleget és tájékoztatja a magánszemélyt a 27%-os (az éves bevallással egyidejűleg fizetendő) egészségügyi hozzájárulás (EHO) összegéről. Ha a visszavásárlás az életbiztosítás megkötésétől – de legkorábban 2013. január 1-jétől – számított 10. évet követő időpontra esik, akkor az egészségügyi hozzájárulás mértéke 14%.

A biztosító az egyéb jövedelmekről, a levont személyi jövedelemadóról, illetve a személyi jövedelemadó kötelezettségéről és az egészségügyi hozzájárulás összegéről magánszemélyenként adatot szolgáltat az adóhatóság számára. A magánszemélynek e jövedelmét egyéb jövedelem jogcímen szerepeltetnie kell az éves személyi jövedelemadó bevallásában.

1.3. Adóköteles biztosítói kifizetések (kamatjövedelem)

Nem keletkezik kamatjövedelem, ha a kifizetés a 1.1. pont alapján minősül adómentesnek vagy a 1.2. pont alapján egyéb jövedelemnek.

Biztosításból adóköteles kamatjövedelem akkor keletkezik, ha a biztosítási szerződést 2006. augusztus 31. után kötötték.

A 2006. szeptember 1. előtt kötött életbiztosításokra a 2011. január 1. után befizetett rendkívüli és eseti díjak vonatkozásában szintén keletkezhet adóköteles kamatjövedelem.

Kamatjövedelem származhat az életbiztosítás lejáratú, ütemezett lejáratú, rész(let-) kifizetési szolgáltatásából, visszavásárlásából, részleges visszavásárlásából.

Kamatjövedelemről csak akkor beszélhetünk, ha egy adott szerződés esetén a magánszemély által befizetett, valamint más személy által befizetett adókötelesnek minősülő díjak együttes összegét a biztosítói kifizetés meghaladja. Kamatjövedelemnek ez utóbbi pozitív különbözet minősül. 2013-tól nem lehet befizetett díjként figyelembe venni a kockázati biztosításra fizetett díjrészt. Ha a kockázati biztosítási díjrész az adott terméknél nem különíthető el, akkor a kamatjövedelem számításánál a rendszeres díjfizetésű biztosítási szerződés esetén a díj 10%-át, egyszeri díjas biztosítási szerződés esetén a díj 1 százalékat kell figyelmen kívül hagyni.

Részleges visszavásárlás esetén a befizetett díjakat a részleges visszavásárlási összeg és az összes visszavásárlási összeg (felhalmozott tartalék) arányában kell figyelembe venni.

1.4. Kamatjövedelem-kedvezmény

A biztosításból származó kamatjövedelem (ezáltal a kapcsolódó adókötelezettség összege)

a) 50 százalékkal csökkenthető

- egyszeri díjas szerződés esetében, ha a kifizetés a szerződés megkötését követő harmadik év és ötödik év között történik;
- rendszeres díjas szerződés esetében, ha a kifizetés a szerződés megkötését követő hatodik év és tizedik év között történik.

- b) 100 százalékkal csökkenthető (így nem adóköteles)
- egyszeri díjas szerződés esetében, ha a kifizetés a szerződés megkötését követő ötödik év után történik;
 - rendszeres díjas szerződés esetében, ha a kifizetés a szerződés megkötését követő tizedik év után történik.

A biztosító a rendkívüli díjbefizetéseket a hozzátartozó biztosítástechnikai tartalékkal, díjtartalékkal együtt jellemzően elkülönítve tartja nyilván. Az így elkülönített összegeket 2013. január 1. után úgy kell tekinteni, mint önálló biztosítás szerinti díjat, biztosítástechnikai tartalékot, díjtartalékot (ekkor a szerződés létrejötté időpontjának az elvárt díjon felüli díjbefizetés időpontja minősül).

Ha a rendkívüli díjakat a szerződés feltételei szerint a Biztosító nem elkülönítetten tartja nyilván, akkor a 2013. január 1. után befizetett rendkívüli díjas szerződések esetében a kamatjövdelem kedvezménye nem érvényesíthető, amíg az utolsó rendkívüli díjbefizetéstől a fentiekben meghatározott idő el nem telik.

Nem alkalmazható a kamatjövdelem kedvezménye, ha a rendszeres díjak növekedésének (indexálásnak) mértéke meghaladja a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett, a díjnövekedés évét megelőző második évre vonatkozó éves fogyasztói áremelkedés 30 százalékponttal növelt értékét. Ha ezen díjnövekedéstől a rendszeres díjakra vonatkozó határidő (1.4. pont a) és b) bekezdése szerint) eltelt, úgy újra alkalmazható a kamatjövdelem kedvezménye.

1.5. Kamatjövdelemet terhelő kamatadó, EHO

A kamatadó mértéke 16%, a kamatjövdelemet terhelő EHO mértéke 6%. A fentiek alapján kiszámított kamatjövdelemet 16% kamatadó és a kamatjövdelem 2013.07.31-ét követően megszerzett részére 6% EHO fizetési kötelezettség terheli, amelyet a biztosító a kifizetés időpontjában levon, és befizet az adóhatóságnak.

Nem terheli EHO fizetési kötelezettség az olyan szerződéseket, amelyek 2014.01.01-jét követően jöttek létre és a szerződés kezdetétől a tartam végéig az eszközalap, illetve a díjtartalék legalább 80 %-a az Szja tv. szerinti EGT-állam által kibocsátott, forintban jegyzett, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt tartalmaz. A régebben kötött szerződések esetében ennek az előírásnak csak 2014.04.01-jét követően kell megfelelni, de a tartam végéig legalább 3 évnek el kell telnie.

A levont kamatadóról és EHO-ról a biztosító igazolást ad a magánszemélynek. Abban az esetben, ha a kamatadó és EHO levonása megtörtént, vagy kamatadó és EHO nem terheli a jövdelemet, akkor a magánszemélynek ezt az adóbevallásában nem kell szerepeltetnie.

2. NYUGDÍJBIZOSÍTÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI

2.1. Rendelkezés az adóról (adó jóváírás)

Nyugdíjbiztosításba magánszemély szerződő által befizetett biztosítási díjak 20%-át a magánszemély a megfizetett személyi jövedelemadója terhére – a biztosító díjigazolása alapján – visszakérheti, maximum 130 ezer forint összegig. A NAV által visszautalt adó a magánszemély által a személyi jövedelemadó bevallásában megjelölt biztosítónál lévő nyugdíjbiztosítására kerül kiutalásra.

A nyugdíjbiztosítások mellé kiegészítő biztosítások köthetők, azonban a kiegészítő biztosításra fizetett díjak nem jogosítanak az adó jóváírás igénybe vételére.

2.2. Adómentes biztosítói kifizetések

Magánszemély által kötött nyugdíjbiztosítás esetén:

- ha a biztosító szolgáltatása haláleset vagy az egészségi állapot legalább 40%-os mértéket elérő károsodása (ideértve a rokkantsági vagy rehabilitációs ellátásra való jogosultság bekövetkezését) miatt következik be, vagy
- ha a biztosító szolgáltatása a nyugdíj szolgáltatásra való jogosultság, vagy a szerződés létrejöttékor érvényes öregségi nyugdíjkorhatár betöltésekor következik be, akkor, ha a szolgáltatás nyújtására a biztosítás tízedik év fordulónapját követően kerül sor vagy a nyújtott szolgáltatás nem csökkenő összegű járadékszolgáltatás, mely legalább 10 évig tart.

2.3. Adóköteles biztosítói kifizetések (kamatjövdelem)

Nem keletkezik kamatjövdelem, ha a kifizetés a 2.2. pont alapján minősül adómentesnek.

Kamatjövdelem származhat nyugdíjbiztosítás esetén a nyugdíjbiztosítási feltételeknek meg nem felelő biztosítói kifizetésből (pl. visszavásárlás esetén).

Kamatjövdelemről csak akkor beszélhetünk, ha egy adott szerződés esetén a magánszemély által befizetett, valamint más személy által befizetett adókötelesnek minősülő díjak, valamint a nyugdíjbiztosítási nyilatkozat alapján a nyugdíjbiztosítási szerződésen jóváírt összeg együttes összegét a biztosítói kifizetés meghaladja. Kamatjövdelemnek ez utóbbi pozitív különbözet minősül.

A kamatjövdelem számításával kapcsolatos szabályokat a jelen tájékoztató 1.3., 1.4. és 1.5. pontja tartalmazza.

2.4. Nyugdíjbiztosítási adó jóváírás visszafizetése

Ha a nyugdíjbiztosítási szerződés úgy módosul, hogy többé már nem minősül nyugdíjbiztosításnak, vagy a nyugdíjbiztosításra az adómentesség feltételének meg nem felelő kifizetés történik, akkor a magánszemélynek a korábban érvényesített adó jóváírását 20%-kal növelt összegben vissza kell fizetnie. A magánszemély visszafizetési kötelezettségét a biztosító köteles megállapítani és a kifizetendő összegből levonni. Ha a levonandó összegre nincs fedezet, akkor a fennmaradó részt a magánszemélynek kell megfizetnie. A magánszemély visszafizetési kötelezettségéről a Biztosító jövedelemigazolást állít ki, mely tartalmazza az esetlegesen le nem vont adó összegét is. A magánszemélynek a jövedelemigazolás alapján az adó jóváírás visszafizetési kötelezettségét szerepeltetnie kell az éves személyi jövedelemadó bevallásában.

A biztosítónak a magánszemély visszafizetési kötelezettségéről adatszolgáltatási kötelezettsége is van az adóhatóság felé.

A tájékoztatóban szereplő adózási szabályok a jövőben megváltozhatnak, ezért javasoljuk ügyfeleinknek, hogy kísérik figyelemmel az adózási szabályok jövőbeli változásait.